

Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdes

PROTOKOLS Nr.2

Rīgā,
Skolas ielā 28, 2.korpusa 3.stāva zālē

2013.gada 28.jūnijā
plkst. 10.00

SĒDĒ PIEDALĀS:

Evija Kūla, komitejas vadītāja vietniece, Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte

Komitejas locekļi:

Egīls Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietnieks

Ilva Drunka, Valsts policijas Galvenās Kārtības policijas pārvaldes Prevencijas pārvaldes Metodiskās vadības nodaļas inspektore

Kristīne Fomina, Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu politikas departamenta Mājokļu politikas nodaļas juriskonsulte

Eva Kričalo, Tieslietu ministrijas Stratēģijas departamenta vecākā referente

Liesma Ose, Izglītības un zinātnes ministrijas Ministra padomniece sabiedrības integrācijas jautājumos

Ilze Slokenberga, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vadītāja vietniece

Viktors Veretjanovs, Centrālās statistikas pārvaldes Sociālās statistikas departamenta Ienākumu un dzīves apstākļu statistikas daļas vadītājs

Citi:

Kristīnes Našenieces deleģētā pārstāve **Ruta Radiņa**, Ārlietu ministrijas Pastāvīgo pārstāvju komitejas I daļas (COREPER I) sagatavošanas nodaļas vadītāja

Pieaicinātie:

Diāna Jakaite, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta direktore

Sanita Vasiļjeva, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta direktores vietniece

SĒDĒ NEPIEDALĀS:

Ingus Alliks, komitejas vadītājs, LM valsts sekretāra vietnieks

Gunta Anča, Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas „Sustento” valdes priekšsēdētāja

Elīna Ālere-Fogele, Krīzes centra „Skalbes” padomes locekle

Arvils Ašeradens, LM Parlamentārais sekretārs

Maruta Bubene, Sociālās integrācijas centra „Gaisma ceļā” Rīgas patversmes Sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītāja

Sarmīte Driksna, Biedrības „Baltā māja” Sociālā atbalsta centra vadītāja

Iveta Girucka, Satiksmes ministrijas Sauszemes transporta departamenta Autosatiksmes nodaļas vecākā referente

Valda Iljanova, Latgales plānošanas reģiona Attīstības un plānošanas nodaļas plānotāja

Ligita Kadžule, Latvijas Lauku sieviešu apvienības Salas novada lauksaimniecības konsultante

Inga Kalniņa, Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas projektu vadītāja
Ēriks Kraučs, Fonda „Roma” valdes priekšsēdētājs
Pēteris Leiškalns, Latvijas Darba devēju konfederācijas Sociālās drošības un veselības aizsardzības eksperts
Daina Mūrmane – Umbraško, Veselības ministrijas Valsts sekretāra vietnieci stratēģiskās plānošanas un finanšu jautājumos
Ineta Puriņa, Vidzemes plānošanas reģiona Projektu vadītāja
Līga Piešiņa, Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Nozaru politikas nodaļas pārvaldes vecākā referente
Silvija Šimfa, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos
Aina Verze, Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja
Vaira Vucāne, Latvijas Bērnu fonda viceprezidente
Ivars Zaļais, VSIA „Autotransporta direkcija” valdes loceklis, Sabiedriskā transporta plānošanas daļas vadītājs
Ieva Zeiferte, Zemgales plānošanas reģiona administrācijas Projektu vadītāja
Elita Zvaigzne, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Elektroniskās pārvaldes departamenta Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju politikas nodaļas vecākā konsultante

Sēdi protokolē:

Evija Kūla, komitejas vadītāja vietniece, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte

Darba kārtība:

1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Nabadzības jeb minimālo ienākumu sliekšņi Latvijā.
3. Citi jautājumi.

Sēdes norise:

1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.

(E.Kūla)

E.Kūla atklāj 2013.gada otro Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas (turpmāk - komiteja) sēdi. Komitejas pārstāvji apstiprina sēdes darba kārtību bez iebildumiem un priekšlikumiem.

2. Nabadzības jeb minimālo ienākumu sliekšņi Latvijā.

(E.Kūla)

(E.Baldzēns, L.Ose, V.Veretjanovs)

Komitejas locekļi tiek iepazīstināti ar esošajām teorētiskajām nostādnēm nabadzības sliekšņu noteikšanā un katras teorētiskās pieejas pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem (skat. prezentāciju), starptautisko praksi noteiktu metodoloģisko pieeju izmantošanā, kā arī Latvijā izmantotajiem un noteiktajiem ienākumu sliekšņiem.

E.Kūla informē par LM priekšlikumiem iespējamajiem ienākumiem sliekšņiem un aicina komitejas dalībniekus paust savu viedokli un priekšlikumus.

E.Baldzēns izsaka viedokli par nepieciešamību saglabāt gan esošo iztikas minimumu, gan veidot jaunu, lai nepazaudētu vēsturisko skatījumu un iespēju salīdzināt. Atgādina, ka 90-to gadu sākumā arodbiedrības aprēķināja iztikas minimumu, paralēli CSP aprēķinātajiem, kas atšķirās arī groza satura dēļ (LBAS aprēķinātais bija augstāks nekā CSP). Paralēli būtu jādiskutē ar sabiedrību, kuru procentuālo īpatsvaru no mediānas ienākumiem labāk izmantot, izsakot atbalstu piedāvātajiem 60%. Vienlaicīgi *E.Baldzēns* piekrīt prezentācijā paustajam par neoliberālo valsti un sociālās politikas nepietiekamo uzsvaru, tomēr vērš uzmanību, ka valstī nav veidota darba samaksas un nodokļu politika, kam ir tieša ietekme uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Sniedz piemēru par LV un ES vidējiem rādītājiem darbaspēka izmaksām, piedāvājot divus rīcības virzienus: (1) darbaspēka izmaksas padarīt konkurētspējīgas (arī pret LT un EE īstenoto politiku, lai saglabātu LV konkurētspēju); un (2) paaugstināt neapliekamo minimumu, t.sk. par apgādībā esošajiem, turpināt minimālas algas paaugstināšanu, nesadārdzinot darba devēju izmaksas, lai neietekmētu reģionus ar nelielu skaitu darbvietu.

E.Kūla piekrīt par nepietiekamo darba un nodokļu politiku savstarpējo ietekmi uz nabadzības mazināšanu, kas ir arī norādīts Pasaules Bankas veiktajā pētījumā, nenoliedzot arī sociālās palīdzības politikas sistēmā esošās problēmas un trūkumus. Nodokļu politika ir būtisks instruments, lai panāktu izmaiņas iedzīvotāju ienākumu sadalē. Tomēr attiecībā uz iztikas minimuma rādītāju komentē, ka šis ir indikators, ko mediji un sabiedrība saprot un pieņem pretēji nabadzības riska sliekšņa un materiālās atstumtības rādītājiem. Turklāt iztikas minimuma grozus pamatā izstrādā zinātnieki un eksperti, nevis politiku veidotāji, un tos galvenokārt izmanto statistikas nolūkiem vai piemēro, izvērtējot materiālos resursus sociālās palīdzības piešķiršanai.

L.Ose pauž atbalstu jautājumam par algām un nepieciešamībai pārskatīt darba samaksas nosacījumus, uzsverot, ka jāņem vērā reģionālais aspekts, jo, nosakot nabadzības jeb minimālo ienākumu sliekšni 60% no mediānas ienākumiem, katrā reģionā tam būs sava ietekme. Tāpēc aicina izsvērt teritoriālās attīstības indeksa izmantošanu, kur ņemtas vērā teritoriālās atšķirības. Kopumā *L.Ose* atbalsta 60% un diferencēto pieeju, ņemot vērā kvalitatīvo nabadzības saturu, tomēr uzsver, ka tikai naudas palielinājums neatrisinās sociālās problēmas, tāpēc jāseko līdzi vajadzībām un cēloņiem, kas to padziļina. Piedāvā izvērtēt un apzināt nabadzības kartēšanas un izdzīvošanas stratēģijas. Attiecībā uz pēdējo *L.Ose* uzsver, ka antropologu pētījumi saistībā ar pieklājīgu izdzīvošanas standartu ir sniegti labi ieteikumi politikas veidotājiem, lai gan šajā pētījumā leģitimēta pelēkā ekonomika, kas ir šī darba negatīvais aspekts.

E.Kūla komentē, ka jau šobrīd Pasaules Banka EK uzdevumā veic nabadzības kartēšanu Latvijā. Pirmie rezultāti ir plānoti š.g. septembrī.

E.Baldzēns ierosina nākt pretī tiem uzņēmumiem, kas maksā visus nodokļus, tiem būtu iespējams saņemt papildus sociālās garantijas. Iesnieguši FM un NTSP izskatīšanai savus priekšlikumus. Pauž nožēlu, ka nav attīstījusies ideja par t.s. balto sarakstu uzņēmumiem, lai nostiprinātu maksātāju uzņēmumu situāciju. Tāpat uzsver trūcīgo sociālo budžetu, un izteikti nevienlīdzīgo sociālo izdevumu sadali.

V.Veretjanovs vērš uzmanību saistībā ar kvintilēm, uzsverot, ka tie ir ekvivalentie ienākumi, nevis vidējie ienākumi kvintilē.

E.Kūla komentē, ka attiecīgās tabulas mērķis bija parādīt, kādi ir minimālās un maksimālās ienākumu robežas katrā kvintilē, lai atspoguļotu, cik kompakti ir Latvijas iedzīvotāju ienākumi. Tomēr turpmāk arī plāno izmantot ekvivalentos ienākumus un tiks veikti aprēķini piedāvātajiem sliekšņiem atbilstoši dažādu ģimeņu veidiem.

L.Ose secina, ka reāli LM nodarbojas ar kaitējumu mazināšanu, ko nodara citas politikas, vērsot uzmanību, ka būtu jānosauca tās politikas, kas ir atstājušas negatīvu ietekmi uz iedzīvotāju dzīves līmeni, piemēram, OIK un energoresursu cenu kāpšana.

E.Kūla papildina, ka tā ir vispārpieņemta tendence dažādām par nozaru politiku atbildīgajām institūcijām izstrādāt un ieviest rīcībpolitikas, kā rezultātā radīto negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju materiālo situāciju atstājot LM kompetencē.

L.Ose papildina par solidaritātes mehānismiem, ko var veidot ar politikas instrumentiem un politikas lēmumiem, uzsverot, ka ar politiskiem lēmumiem nabadzību un sociālo atstumtību var mazināt, nevis veicināt.

Nolēma: komitejas locekļi tiks aicināti rakstveidā izteikt viedokli par nabadzības sliekšņa piedāvātajiem variantiem, norādot, kurš tiek atbalstīts vairāk un kurš mazāk, lai attiecīgi minēto informāciju iekļautu LM ziņojumā, ko plānots iesniegt valdībai līdz š.g. 1.augustam par nepieciešamajiem uzlabojumiem sociālās drošības sistēmā. Komentāru un viedokļu iesniegšanas termiņš ir 16.jūlijs.

3. Komitejas ikgadēja darba programmas sastādīšana.

(E.Kūla)

(V.Veretjanovs, L.Ose)

E.Kūla informē, ka atbilstoši š.g. komitejas darba programmai ir jāizskata vēl 3 jautājumi: par nodokļu un eiro ietekmi uz iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, kā arī par vidusšķiras definīciju, mērījumiem un pielietojamību. Komitejas locekļi tiek aicināti izteikt viedokli, kurš no šiem jautājumiem būtu jāiekļauj nākamās sēdes darba kārtībā. Komitejas locekļi vienojas par nodokļu ietekmi uz minimālajiem ienākumiem.

Nolēma: izsūtīt uzaicinājumu Finanšu ministrijai deleģēt pārstāvi, lai prezentētu tās vērtējumu par minēto jautājumu.

Sēdes noslēgums 11:30

Pielikumā sēdes materiāli:

1. Komitejas sēdes darba kārtība.
2. Prezentācija „Nabadzības jeb minimālo ienākumu sliekšņi Latvijā”.

Komitejas vadītāja vietniece

E.Kūla

Protokolēja

E.Kūla